

A Xunta de Galicia como depositaria da confianza parlamentaria

Lerrado do Parlamento
de Galicia.
Profesor de dereito
constitucional

Xosé Antón Sarmiento Méndez

¹ Vid., por todos Robert Pinkney: "The Sleeping night-watchman and some alternatives: citizenship, participation and bases of democratic legitimacy in Britain", *Government and Opposition*, vol. 32, n.º 3, páx. 358 e segs.

² Recentemente reflectido no seu traballo: "A multifuncionalidade dos textos constitucionais á luz dunha comprensión mixta da Constitución", *Cuadernos constitucionales de la Cátedra Fadrique Furió Ceriol*, n.º 17, Universitat de València, páx. 12.

A relación de confianza inicial que debe existir entre a poboación e os seus representantes preséntase como unha cuestión problemática na actualidade¹. Este afastamento entre os suxeitos da relación representativa parece agrandarse cando nos detemos a analiza-las conexións entre o Lexislativo e o Executivo, nun marco como o actual de maiorías parlamentarias estables no ámbito autonómico.

Faise preciso, polo tanto, comprende-la confianza política nun esquema constitucional (así P. Häberle)², no noso caso estatutario, de limitación do poder político, como instrumento para acada-la limitación da arbitrariedade do poder político e que debe subsistir sempre no seu exercicio sometido ó marco legal e ó máis amplo da opinión pública.

Tratarei, nas seguintes liñas, de precisa-los condicionantes normativos das relacións de confianza política entre a Xunta e a Cámara e as súas eventuais consecuencias xurídicas.

1. A investidura

O primeiro dato rechamante na configuración do proceso de designación do presidente do Executivo autonómico fronte ó procedemento de elección do presidente do Goberno do Estado é a necesaria extracción parlamentaria no caso galego, que prevé o artigo 15 apartado 2º do Estatuto. Esta esixencia parece acentuar-lo carácter parlamentario do sistema de Goberno autonómico (fronte á concentración de papeis: presidente da Comunidade-presidente do Goberno autonómico) pero, ó meu xuízo, acada unha relevancia práctica moi escasa na situación actual de relativización das formas de Goberno.

Nesta orde de cousas resulta moito máis transcendente o esquema da "democracia de consenso" que nas dúas últimas lexislaturas se instaurou no ámbito estatal, respecto dunha clara "democracia de maioría" que prevalece tradicionalmente no caso autonómico, fronte á condición parlamentaria ou non do candidato a presidente da Xunta establecida estatutariamente³.

O procedemento formal da investidura do deputado-candidato que obtén a confianza parlamentaria vese completado co nomeamento rexio, que deberá ser entendido nun plano simplemente protocolario, dos escasos procedementos nos que a Coroa aparece relacionada coas comunidades autónomas, pero que lembra as funcións integradoras destes actos que sinalou R. Smend⁴. Neste mesmo sentido non se precisa normativamente o desenvolvemento do acto de toma de posesión do presidente da Xunta, se ben é costume estatutario que tal requisito teña lugar en sede parlamentaria e coa presenza do representante máximo do Estado, que en ocasións é o propio presidente do Goberno ou o ministro que designe para o efecto.

O procedemento previsto para a designación do xefe do Executivo distingue dúas fases moi nidias: a proposta e a sesión de investidura.

I. A proposta prodúcese logo da rolda de consultas que o presidente do Parlamento desenvolverá cos representantes dos partidos ou grupos políticos con representación parlamentaria. Derívase desta tramitación a necesidade de que as consultas se produzan despois de que os distintos grupos políticos lle comuniquen contrastadamente ante a Mesa da Cámara os seus interlocutores válidos. Ademais escoitaranse non só os voceiros dos grupos parlamentarios, senón a todas aquelas forzas políticas que poidan estar integradas no grupo parlamentario mixto, o que pode non resultar banal nos supostos de heteroxeneidade deste grupo e necesidade de axudas para a formación do apoio suficiente do candidato.

³ Opinións polo demais habituais na ciencia política actual. Así, Palmer Valero, Ramón: "Estructura institucional del Estado", *Manual de ciencia política*, Ed. Rafael del Águila, Madrid, 1997, páxs. 177 á 205.

Para unha defensa do papel político de liderado do presidente como consecuencia do proceso singularizado de investidura, pode consultarse, J.L. Paniagua Soto e Emilio Alvarado Pérez, *Introducción ó estudio das Comunidades Autónomas*, Ed. Universitas, Madrid 1997, páx., 63. Nunha liña moi similar cualificando incluso o modelo de *presidencialista*, M. Beato Espejo, *Dereito Público da Comunidade Autónoma de Extremadura*, ERE, Cáceres, 1997, páx. 102.

Evacuadas estas consultas, o presidente conta cun prazo máximo de trinta días para formula-la proposta que conteña candidato á Presidencia da Xunta. Este prazo, que parecería, *a priori*, notablemente amplo, é na práctica moi reducido, pois o *dies a quo* non é o do comezo das consultas, como se crería lóxico, senón o da constitución do Parlamento ou o da destitución do presidente que xerou o comezo do procedemento de investidura.

II. Moito máis prolixa é a regulación da sesión parlamentaria na que debe elixirse o presidente autonómico. Así dispónse que a sesión debe comezar coa lectura da proposta do presidente do Parlamento por parte do secretario ou vicesecretario do Parlamento. Non se precisa en ningún momento que a candidatura deba ser motivada por parte do presidente da Cámara, é mais, resultaría contrario ó seu papel institucional que a proposta viñese acompañada de reflexións de carácter político acerca da conveniencia do candidato ou dos inconvenientes que lles afectasen a outros posibles deputados aspirantes ó cargo.

O aspecto nuclear da sesión de investidura é o discurso que o candidato debe expoñer perante a Cámara. Así, establécese que a súa intervención non conte con ningunha limitación temporal, para posibilitar que poida desenvolver-lo "programa político" que pretenda levar a cabo.

Resulta indeterminado o contido do "programa político", pois en ningunha norma autonómica se explicita qué ámbito debe abarcar. Acosta Sánchez⁵ subliña o alcance que na Constitución española acada esta expresión, posteriormente incorporada ó Estatuto galego, e que no caso portugués (antes da reforma de 1982) aparece conectada ó concepto de "programa da Constitución", cunha dimensión pois, moito máis ampla. No caso galego é tradicional que o candidato detalle os principais obxectivos do Goberno que pretende formar e, dun xeito un tanto difuso, o seu programa lexislativo, o que nembargantes parece case que imprescindible por tratarse da súa primeira intervención perante o órgano lexislativo autonómico.

O dereito parlamentario galego cualifica este programa político como "propio do Goberno que pretende forma-lo candidato", o que nos transmite unha clara idea de liderado por parte do candidato a presidente da Xunta, que deberá ter, xa en mente, as actuacións do órgano colexiado (Goberno ou Consello da Xunta) antes de que designase de xeito efectivo os seus compoñentes.

A intervención do candidato rematará coa solicitude da confianza á Cámara. Este trámite non necesita, na miña opinión, ser

⁴ Detalladas en *Verfassung und Verfassungsrecht*, München u. Leipzig, 1928, páxs. 28 e 29.

⁵ "Goberno e sociedade na Constitución. O problema das relacións entre o programa da Constitución e o do Goberno". Na obra colectiva: *Goberno e Administración na Constitución*, Instituto de Estudios Fiscales, Madrid, 1988, pág. 275.

desenvolvido de xeito expreso, xa que tódolos membros do Parlamento coñecen perfectamente a orde do día que se vai tratar, e a finalidade última da intervención do candidato. De tódolos xeitos a redacción regulamentaria é terminante: "... e solicitará a confianza da Cámara".

Seguidamente á intervención do candidato prodúcese o período de interrupción da sesión, decretado polo presidente da Cámara e que terá unha duración mínima de 48 horas. A finalidade deste espazo temporal responde á necesaria preparación dos posicionamentos dos distintos portavoces parlamentarios fronte a un discurso habitualmente amplo e relevante, se ben esta duración de 48 horas se reduce noutros ámbitos territoriais por considerarse excesiva⁶.

A sesión reiníciase coa intervención dos grupos parlamentarios que o soliciten, se ben neste caso resultaría francamente insólito que algún deles renunciase ó seu dereito de posicionamento, pois non debemos esquecer que nos atopamos ante unha das funcións esenciais da Cámara autonómica. Estas intervencións dos portavoces durarán o tempo que, previamente, fixe a Mesa da Cámara de acordo coa Xunta de Portavoces que, segundo o meu criterio, deberá ser proporcional á duración que o candidato a presidente da Xunta lle dera ó seu discurso inicial.

Os privilexios no debate de investidura a favor do candidato acentúanse no momento da réplica, e así este poderá facer uso da palabra cantas veces o solicitase e, o que é máis relevante, poderá contestarlles individualmente ou de xeito global ós distintos voceiros parlamentarios. Esta facultade ten evidentes consecuencias políticas xa que lle atribúe ó candidato a posibilidade de lle dar un status esencial ó grupo maioritario da oposición, ou incluílo como un máis na súa contestación global. Nun ou noutro caso, o tempo de réplica para os portavoces da oposición será de dez minutos, se ben a lectura literal do Regulamento dá a entender que no caso de que a oposición fose replicada de xeito global os seus representantes deberían de repartir ese tempo entre todos eles proporcionalmente.

A derradeira fase do procedemento é a votación da candidatura á Presidencia da Xunta. Esta deberá producirse á hora que fixe a Presidencia, criterio que posibilita a certeza no desenvolvemento temporal do debate e garante a asistencia de tódolos membros do legislativo que teñan a vontade de participar nela.

Un aspecto que subliña o carácter ritual do dereito parlamentario neste procedemento é o imperativo de que a votación se desenvolva publicamente e por chamamento, para o que se

⁶ É o caso do artigo 119 do Regulamento do Parlamento de Cataluña que establece unha duración máxima de 24 horas. *Vid.*, DOGC n.º 918 do 23 de novembro de 1987.

determinará ó chou o primeiro dos deputados que debe iniciarl-a votación. Entendo que se trata dun requisito constitutivo do procedemento da confianza parlamentaria e que, polo tanto, non se poderá obviar a través da vontade unánime dos parlamentarios.

O quórum de adopción de acordos para entender outorgada a confianza parlamentaria é, na primeira votación, o da maioría absoluta. A superación desta votación implica, segundo o Regulamento a aprobación do “programa de goberno”, o que resulta paradoxal xa que no suposto de obtención da confianza dunha segunda votación (por maioría simple) non se detalla tal consecuencia para o candidato electo.

Esta segunda votación que acabo de referir deberase producir 24 horas despois da inicial, e é suficiente, como xa apuntei, a obtención do voto favorable da maioría simple da Cámara. Nesta materia, o dereito autonómico é notablemente confuso posto que só prevé que no caso de que non se conseguise esta maioría se tramiten “sucesivas propostas”, o que deu lugar, no seu momento, á formulación da dúbida de se necesariamente implican distintos candidatos. Aínda que o problema non ten unha solución pacífica na doutrina, o feito de que a confianza deba outorgarse tanto sobre a persoa do candidato como sobre o seu programa apoia a idea de que poida integrarse outra proposta co mesmo candidato, se ben isto non debe impedi-la tramitación doutras candidaturas.

Igualmente, fálase de que esas propostas se substancien “na forma prevista anteriormente”, o que obriga a interpretar que a maioría que deben acadar estas novas candidaturas é tamén a maioría simple e non a absoluta que se esixe en primeira votación.

2. A moción de censura

A. Concepto.

Segundo apuntou a doutrina máis autorizada (Mirkin-Guetzevitch⁷) o primeiro instituto parlamentario que rexistrou unha ampla racionalización foi o do cesamento do Goberno e dos seus membros. Esta tendencia vese acentuada no dereito parlamentario contemporáneo⁸ que, a pesar dalgunhas posicións relativizadoras, valora de xeito especialmente positivo todos aqueles instrumentos que proporcionan equilibrio entre os poderes do Estado.

⁷ No seu clásico: *Les nouvelles tendances du droit constitutionnel*, 2ª ed., París, 1936.

⁸ *Vid.*, por todos, K. Von Beyme: *Die parlamentarische Regierungssysteme*, Múnic, 1970. Igualmente “O problema da estabilidade dos Gobernos. Un estudio comparado”, M. Ramírez (ed.), *O control parlamentario nas democracias pluralistas*, Barcelona, 1978.

Esta evolución conceptual da moción de censura que conduciu ó deseño actual dunha censura constructiva foi fundamente criticada pola doutrina, xa que vén posibilitar máis o control do Parlamento por parte do Goberno que o deste por parte da Cámara.

Trátase do instrumento a disposición da Cámara parlamentaria autonómica a través do que é posible esixir a responsabilidade política da Xunta, do seu presidente e mailos conselleiros. Esta proclamación xenérica explicitase, no artigo 10 do Estatuto de autonomía para Galicia, á hora de enumerar as funcións do Parlamento na súa letra e) "esixirlles, no seu caso, responsabilidade política á Xunta e ó seu presidente". Como pode observarse, o Estatuto de autonomía fala da rendición de responsabilidade por parte da Xunta e do seu presidente sen citar de xeito explícito os conselleiros.

Sabido é que, conforme o artigo 17 do Estatuto, a Xunta responde ante o Parlamento de xeito solidario, nunha liña moi similar á prevista para a responsabilidade política persoal do propio presidente no artigo 15 apartado 4º do Estatuto de autonomía.

Pódese colixir que o marco estatutario, no tocante á esixencia de responsabilidade, é xenérico, de tal xeito que se limita a establecer un goberno responsable parlamentariamente, diferíndolle á lexislación de desenvolvemento (fundamentalmente ó Regulamento da Cámara) os procedementos concretos a través dos que é posible levar a cabo a citada esixencia de responsabilidade.

Deste xeito, a Lei reguladora da Xunta e do seu Presidente⁹ procedeu a regular, nos seus artigos 13 e 21, o procedemento de esixencia da responsabilidade do presidente, se ben só enumera os supostos de cesamento do presidente da Xunta (eleccións autonómicas, perda da confianza parlamentaria, dimisión, falecemento ou incapacidade para o exercicio do cargo). Ninguén pode dudar da posibilidade de esixencia da responsabilidade política do presidente a través doutros instrumentos parlamentarios (interpelacións, preguntas...), que integran o concepto de control en sentido amplo, pero que non teñen a consecuencia xurídica da moción de censura: o cesamento do Goberno.

Referíndose ó órgano colexiado de autogoberno (Xunta de Galicia), o artigo 29 da citada Lei 1/1983 condiciona o cesamento deste á sorte do presidente da Xunta, e é imposible, polo tanto, que o órgano colexiado desenvolva as súas funcións unha vez que cese o seu presidente, non sendo con carácter transitorio.

⁹ Lei 1/1983 do 22 de febreiro, reguladora da Xunta e do seu Presidente.

B. *Substanciación*

O procedemento para a esixencia da responsabilidade vén previsto igualmente pola Lei autonómica reguladora da Xunta e do seu Presidente. Certamente este tratamento merece unha crítica negativa pois, atopámonos ante unha materia fundamentalmente regulamentaria e que pode incorrer en motivos de inconstitucionalidade, tanto por causa da defectuosa técnica normativa como pola propia reserva material que o Tribunal Constitucional ten afirmado no tocante ós regulamentos das cámaras¹⁰.

As fases fundamentais do procedemento da moción de censura son cinco.

a) En primeiro lugar debe analizarse a proposta para a substanciación dunha moción de censura.

O número de parlamentarios precisos é o da quinta parte dos membros do Parlamento (15 deputados). Formalmente é necesario que a moción se plasme nun escrito motivado, o que resultará de difícil contraste ó movernos nun ámbito esencialmente político. Entendo que non caberá inadmitir a proposta mediante unha valoración de insuficiencia acerca dos motivos que a apoian, por moi sucintos ou xenéricos que estes sexan.

O escrito deberá dirixirse á Mesa do Parlamento, aspecto plenamente coherente coas facultades cualificadoras deste órgano da Cámara, e deberá conter un candidato alternativo, que aínda que non se dispón expresamente, entendo deberá ser deputado por así esixirse no procedemento de investidura. Atopámonos, pois, ante unha moción constructiva, que como sinala, na súa análise das oposicións parlamentarias contemporáneas, J. Blondel¹¹, pode determinar en boa medida o tipo de oposición parlamentaria que se formule na Cámara.

b) A cualificación por parte da Mesa do Parlamento.

Esténdese á simple comprobación de que o documento reúne os requisitos sinalados, e polo tanto, a súa admisión a trámite é un acto debido e formal que non poderá obviarse alegando ningún argumento de carácter político. Desta cualificación daráselles conta ó presidente da Xunta e ós portavoces dos grupos parlamentarios.

c) Durante os dous días seguintes á presentación da moción poden xurdir propostas alternativas.

Esta facultade está mal configurada no dereito parlamentario autonómico xa que o prazo para a presentación de propostas alternativas debería empezar a contar dende a dación de conta que lles fai a Mesa ós grupos parlamentarios, pois este é

¹⁰ Como sinala López Guerra o TC recolle, en numerosas sentencias, a doutrina da inconstitucionalidade das disposicións autonómicas que non respecten os criterios de técnica normativa que poidan afectarlle á seguridade xurídica. Así "A técnica lexislativa ante a xurisdicción constitucional", no volume colectivo, *A técnica lexislativa a debate*, Ed. Tecnos, 1994, páxs. 297 e segs.

¹¹ *Vid.*, "Political Opposition in the contemporary world" publicado no n.º 4, volume 32 de *Government and opposition*, pág. 486.

o momento no que os suxeitos lexitimados coñecen oficialmente a presentación da moción de censura orixinaria, no caso contrario prodúcese unha aceleración do trámite que xera certa indefensión.

Respectando o principio do paralelismo das formas, estas mocions alternativas deben respecta-los requisitos xerais establecidos para a presentación da moción de censura, tanto no aspecto numérico como no aspecto formal.

d) O debate.

Preséntase como unha defensa da crítica do Goberno por parte dun dos deputados asinantes da moción. De xeito parello ó debate de investidura non se fixa unha limitación temporal á intervención do deputado encargado da súa defensa. Resulta destacable que non se esixa que sexa o candidato quen asuma a defensa da moción de censura aínda que a práctica parlamentaria tanto autonómica como estatal vén respectando este criterio.

Sen dúbida, o aspecto máis criticado da lóxica institucional do desenvolvemento da moción de censura é o que atingue á súa case automática transformación nun debate de investidura do candidato incluído na moción. Neste sentido, a posibilidade de que a defensa da moción a faga outro deputado asinante desta e non o candidato, parece moi acertada.

O debate interromperase co obxecto de que os grupos parlamentarios poidan prepara-las súas intervencións á luz do expresado polos autores da moción de censura. Estas intervencións dos grupos serano por un tempo de 30 minutos establecéndose unhas roldas de réplica ou rectificación de dez minutos. Como vemos, a regulación do debate de censura é máis taxativa no tocante ós tempos que na de investidura, na que se lle outorga unha marxe de actuación moito maior á Mesa do Parlamento de acordo coa Xunta de Portavoces.

O desenvolvemento do debate que acabamos de describir sofre unha profunda matización no suposto de presentarse máis dunha moción de censura, xa que cabe a posibilidade (non é vinculante polo tanto) de que o presidente da Cámara, oída a Xunta de Portavoces, acorde o debate conxunto de todas elas. Unha vez máis, chama a atención que se obvие a participación da Mesa neste trámite deixando ó criterio unipersoal do presidente da Cámara.

A única garantía da que disporán os autores das mocions será a de que a votación destas se debe producir separadamente e segundo a súa orde de presentación, (entendo que ante o Rexistro da Cámara). Esta regulación merece ser criticada por canto

se se posibilita a votación das mocións numericamente menos apoiadas en primeiro lugar é máis viable que as últimas poidan acadar as maiorías precisas para seren aprobadas. Obviamente, o aspecto conservador da nosa enxeñería estatutaria (copia a Lei fundamental de Bonn) maniféstase de novo nesta materia.

A votación das mocións debe celebrarse á hora que previamente anunciase a Presidencia e nunca antes de cinco días dende a presentación da primeira delas no Rexistro Xeral da Cámara. Como clara manifestación do parlamentarismo racionalizado precísase a maioría absoluta dos membros da Cámara para a aprobación da moción de censura.

A regulación restrictiva deste instrumento de esixencia de responsabilidade complétase coa introducción no dereito parlamentario galego de importantes limitacións temporais. Deste xeito, ningún dos asinantes dunha moción de censura rexeitada poderá asinar outra durante o mesmo período de sesións, limitación esta que non parece moi esixente tendo en conta que un grupo con trinta parlamentarios podería presentar dúas nun mesmo período de sesións o que conduciría a un total de 16 mocións de censura ó longo de toda a lexislatura.

e) As consecuencias da aprobación da moción de censura.

Son de dous tipos moi diferentes. Procedementalmente non se someterán a votación, as restantes mocións presentadas, que deberán entenderse decaídas.

En canto ás consecuencias de fondo, a Xunta e o seu presidente cesarán e o candidato incluído entenderase investido da confianza para os mesmos efectos que o que supera unha moción de investidura. Esta concepción da censura constructiva merece a crítica de Fernández Segado e xustifica, ó seu xuízo, a introducción no dereito parlamentario autonómico da potestade de disolución a favor do presidente do Executivo, para equilibrar o xogo dos poderes entre a Cámara e o presidente da Xunta¹².

3. A cuestión de confianza

A. Concepto

Establécese a posibilidade de que o presidente do Executivo formule perante a Cámara unha cuestión sobre o seu programa ou sobre unha declaración de política xeral. De acordo co artigo 47 da Lei da Xunta e do seu Presidente, a presentación desta cuestión esixe a deliberación previa do Consello da Xunta, por máis que a súa presentación sexa unha decisión persoal do xefe do Executivo.

¹² Pode consultarse o seu traballo: "A disolución do Parlamento no ordenamento autonómico", na obra colectiva *Estudios sobre o Estatuto galego*, Xunta de Galicia, Santiago de Compostela, 1991, páx. 338.

Unha primeira eiva constatable na regulación autonómica deste instituto parlamentario vén dada pola súa ausencia de normación estatutaria, aspecto este que non ten importancia menor como corroboran as recentes reformas dos estatutos noutras comunidades autónomas¹³ que optan pola súa incorporación.

Como sinala Arce Janáriz¹⁴, a utilización dos instrumentos parlamentarios en mans do Executivo pode dar boa conta dos niveis de respecto institucional existentes entre a Cámara e o Goberno. No noso caso, a vixencia continuada de gobernos de maioría fai insólito o recurso á moción de confianza por parte dos presidentes da Xunta, se ben, ó meu xuízo, isto denota máis a cohesión do grupo maioritario que as fallas no debido tratamento da Xunta respecto do Parlamento.

A pesar dalgunha opinión doutrinal (Ollero¹⁵) que desvincula a estabilidade governamental da existencia dun goberno forte, é facilmente contrastable a intención do lexislador de instrumentar los mecanismos parlamentarios no sentido de facilitar-lo mantemento da confianza parlamentaria, que é comunemente defendida como un aspecto positivo no dereito parlamentario galego.

O dato de que o noso dereito autonómico vincule a cuestión de confianza ó programa de Goberno ou a unha declaración política xeral formula a dúbida de se cabe condicionala confianza a un proxecto de lei. A pesar de que como sinala a doutrina máis reputada (M. Duverger¹⁶) non todo voto contrario ó Goberno é de desconfianza, xa que non se prohíbe expresamente no Estatuto de autonomía nin no desenvolvemento regulamentario, entendo plenamente aceptable esta posibilidade, xa que no articulado dun proxecto de lei pode atoparse ínsito o programa político do presidente ou unha declaración política relevante¹⁷.

En todo caso, esta vinculación da confianza móvese nun plano simplemente político, e resulta imposible a súa esixencia xurídica ó non se atoparen previstos os mecanismos procedementais para iso.

Igualmente, dende o punto de vista político, o rexeitamento dos presupostos xerais da Comunidade Autónoma supón a perda da confianza parlamentaria, dun xeito moi parello ó establecido polo costume constitucional en Italia ou especificamente no dereito parlamentario valenciano¹⁸.

¹³ Así se considera na valoración positiva que fai Gumersindo Trujillo no seu traballo: "A reforma do Estatuto de Canarias: caracterización general", publicado no n.º 2 de *Cuadernos de Dereito Público*, setembro-dembro, INAP, 1997, páx. 151. Tamén no dereito comparado máis recente atopamos exemplos de consagración deste instituto ó máis alto nivel normativo. Así Isabella Salza, "La Costituzione della Repubblica Slovacca", *Parlamento*, n.º 4-5-6-7, abril/xullo, 1997, Nuova serie, Anno V.

¹⁴ Vid., "Quince anos de Parlamentos autonómicos", *Anuario de Dereito Constitucional e Parlamentario*, páx. 211.

¹⁵ *Op. cit.*, *supra.*, páxs. 1317 á 1328.

¹⁶ Vid., *Institucións políticas e Dereito Constitucional*, Ed. Ariel, Madrid, 1988, 4ª reimpresión da 6ª edición, páx. 142.

¹⁷ Este posicionamento non o comparte Carlos Ruiz Miguel quen interpreta a disposición regulamentaria como unha defensa do dereito de emenda dos deputados. Así *O Dereito Público de Galicia*, Biblioteca de Divulgación, Universidade de Santiago de Compostela, 1997, páx. 150.

¹⁸ Así o expresa Francisco Viesado Mazón: "A cuestión de confianza: singularidade da súa regulación no Estatuto de autonomía da Comunidade valenciana", *Corts. Anuario de Dereito Parlamentario*, Valencia, 1997, páxs. 443 e segs.

B. *Procedemento*

A cuestión de confianza debe presentarse en escrito motivado perante a Mesa do Parlamento. Entendo que a motivación do escrito deberá de consistir na descrición do programa ou na declaración política xeral ó que se condiciona a permanencia na titularidade do Executivo, polo que se deben trasladar para aquí, as reflexións feitas acerca da imposibilidade de emitir valoracións políticas por parte da Mesa do Parlamento sobre as motivacións que alegue o presidente do Executivo.

Neste instrumento parlamentario prevese exclusivamente que a Mesa lle dará conta á Xunta de Portavoces, cando nos xa referidos anteriormente (investidura e censura) se establecía unha dación de conta específica para os grupos parlamentarios. Parece, pois, que se tende a unha tramitación rápida da cuestión de confianza como así o apoia a convocatoria inmediata do Pleno para estes efectos, que na redacción do Regulamento parece obvia-la participación necesaria do presidente e da Xunta de Portavoces, como é habitual no procedemento ordinario.

O debate desenvólvese de xeito parello ós de investidura coa peculiaridade de que poden participar nel os membros do Executivo, aspecto este que resulta criticable posto que quen recibe a confianza parlamentaria é exclusivamente o presidente, ou en todo caso o seu programa político, e polo tanto deberá ser este suxeito o que solicite a confirmación da confianza inicialmente obtida. Polo tanto só pode defenderse a participación dos membros da Xunta para efectos simplemente informativos.

C. *Votación*

A proposta da confianza sométese para votación a unha hora, que previamente debe anunciar a Presidencia. Fíxase aquí un período de arrefriado de 24 horas dende a súa presentación, que contrasta co criterio xa expresado da rapidez na substanciación deste instrumento.

Segundo os criterios de mantemento da estabilidade parlamentaria, que foron duramente criticados no proceso constituínte por Ollero¹⁹, a confianza enténdese outorgada ó obterse o voto da maioría simple dos deputados, no caso contrario a Xunta e o seu presidente cesarán, de xeito coherente coa súa responsabilidade política solidaria.

Nada se dispón no dereito parlamentario galego sobre a eventual explicación de voto na cuestión de confianza. Entendo que, no caso de que algún grupo parlamentario non participe no debate anterior á votación, é plenamente coherente a concesión dunha quenda final para estes efectos.

¹⁹ Así o recolle no seu traballo: "Democracia e moción de censura na Constitución española de 1978". No volume colectivo *Goberno e Administración na Constitución*, cit. *supra*.

Por último nada impide, na opinión de Bar Cendón, que o candidato que se inclúa na moción de investidura subsecuente á perda da cuestión confianza parlamentaria sexa o mesmo que resultou censurado, pois eventualmente pode censurarse a xestión do presidente e non cuestionarse a súa idoneidade²⁰. Esta posibilidade debilita dos efectos políticos da moción de confianza respecto dos xa citados da moción de censura construtiva, que como é sabido desbanca obrigatoriamente ó titular da Xunta para situar no seu posto outro deputado.

²⁰ Alimenta esta interpretación a análise dos antecedentes parlamentarios de tramitación do artigo 99 da Constitución nos que se aceptou unha emenda do deputado López Rodó que suprimiu a necesidade de que se tratase da designación *dun novo presidente*. Así, a súa monografía *O presidente do Goberno en España. Encuadre constitucional e práctica política*, Cuadernos Civitas, 1ª ed, Madrid, 1983, pág 176.